

รวมคำบรรยาย

ภาคสอง สมัยที่ ๗๓ ปีการศึกษา ๒๕๖๓ เล่มที่ ๑๖

1

บทบรรณาธิการ

คำถาม โจทก์ยื่นคำร้องขอคุ้มครองชั่วคราวก่อนพิพากษาโดยห้ามจำเลยนำมติดีที่ประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นของจำเลยไปใช้เพื่อเบิกเงิน และห้ามจำเลยจ่ายค่าจ้างทนายความและค่าใช้จ่ายในคดีความต่าง ๆ แทนกรรมการของบริษัทจนกว่าคดีจะถึงที่สุดหรือศาลมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น หรือมีคำสั่งตามที่ศาลจะเห็นสมควร ได้ความว่า กรรมการของบริษัทดังกล่าวมีความสามารถชดใช้เงินคืนให้แก่บริษัทได้หากเป็นฝ่ายต้องรับผิดชอบตามมติดีที่ประชุม ดังนั้น กรณีมีเหตุสมควรและเพียงพอที่จะนำวิธีคุ้มครองชั่วคราวตามคำร้องของโจทก์มาใช้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษากฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษากฎีกาที่ ๗๐๒๓/๒๕๖๑

โจทก์ขอให้ศาลมีคำสั่งห้ามชั่วคราวมิให้จำเลยนำมติดีที่ประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นไปใช้เพื่อเบิกเงินและห้ามจำเลยจ่ายค่าจ้างทนายความและค่าใช้จ่ายในคดีความต่าง ๆ แทน ก. และ ส. ให้ชั่วคราวจนกว่าคดีจะถึงที่สุดหรือศาลมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นหรือมีคำสั่งตามที่เห็นสมควร เนื่องจาก ก. และ ส. ซึ่งเป็นกรรมการของบริษัทจำเลยถูกโจทก์และบุคคลอื่นซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นของจำเลยฟ้องร้องเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่กรรมการของบริษัทจำเลยหลายคดีทั้งคดีแพ่งและคดีอาญาทำให้ ก. และ ส. ต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นส่วนตัวในการต่อสู้คดีจำนวนมาก ที่ประชุมผู้ถือหุ้นจึงมีมติให้บริษัทจำเลยออกค่าใช้จ่ายในคดีความของกรรมการของบริษัทให้กรรมการไปก่อนหากผลคดีสิ้นสุดออกมาอย่างไร ก็ให้บริษัทไล่เบี้ยเอาจากผู้กระทำความผิดต่อบริษัทต่อไป ซึ่งมติดังกล่าวเป็นไปเพื่อแบ่งเบาภาระของกรรมการของบริษัทจำเลยมิให้ต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายในการต่อสู้คดีอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่กรรมการของบริษัทซึ่งมีเป็นจำนวนมากแต่ฝ่ายเดียว แต่ทั้งนี้หากผลที่สุดกรรมการของบริษัทดังกล่าวเป็นฝ่ายผิดก็ต้องรับผิดชอบใช้ส่วนค่าใช้จ่ายนี้แก่จำเลย โดย ก. และ ส. มีความสามารถชดใช้เงินคืนให้จำเลยได้หากเป็นฝ่ายต้องรับผิดชอบ แต่หากให้ ก. และ ส. เป็นฝ่ายต้องชำระค่าใช้จ่ายในการต่อสู้คดีไปเองทั้งที่การถูกฟ้องนั้นเป็นเหตุมาจากการทำหน้าที่กรรมการของบริษัทจำเลยซึ่งยังไม่ชัดเจนว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบก็จะต้องด้วยเจตนารมณ์ของมติดีที่ประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นซึ่งแม้โจทก์จะอ้างว่าเป็นมติที่ไม่ชอบ แต่คดียังอยู่ระหว่างพิจารณายังไม่เป็นที่ยุติกรณีจึงยังไม่มีเหตุสมควรและเพียงพอที่จะนำวิธีคุ้มครองชั่วคราวตามคำร้องของโจทก์มาใช้

คำพิพากษากฎีกาที่ ๘๔๖๒/๒๕๖๑

จำเลยเรียกประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นตามบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นที่มีอยู่ ซึ่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๔๑ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นพยานหลักฐานอันถูกต้อง

ในข้อกระทงความบรรดาที่กฎหมายบังคับหรือให้อำนาจให้เอาลงไว้ในทะเบียนเพื่อพิจารณาและลงมติในเรื่องกิจการของบริษัทจึงชอบแล้วในเบื้องต้น และที่โจทก์ขอให้เพิกถอนมติที่ประชุมผู้ถือหุ้นโดยอ้างเพียงเหตุไม่เห็นด้วยกับมติไม่มีกฎหมายให้กระทำได้เพราะไม่ใช่เป็นมติที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือฝ่าฝืนข้อบังคับของบริษัทจำเลยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๙๕ ส่วนมติในครั้งนี้จะเข้าซ้อนกับมติของที่ประชุมผู้ถือหุ้นในครั้งก่อนหรือไม่อย่างไรก็ไม่ใช่สาระสำคัญเพราะย่อมต้องถือเอามติครั้งล่าสุดที่ชอบด้วยกฎหมายและข้อบังคับของบริษัทมาใช้บังคับ ดังนี้ คำฟ้องโจทก์ที่อ้างเหตุขอให้เพิกถอนมติที่ประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น จึงไม่มีมูลและไม่มีเหตุที่จะนำวิธีคุ้มครองตามคำร้องของโจทก์มาใช้

คำถาม โจทก์ยื่นคำร้องขอคุ้มครองชั่วคราวก่อนศาลฎีกาพิพากษา โดยให้ยึดที่ดินมรดกอันจะตกได้แก่จำเลยซึ่งเป็นบุตร แต่ตามคำร้องของโจทก์เป็นเพียงการคาดคะเนว่าจำเลยจะทำการเปลี่ยนแปลงทางทะเบียนทั้งศาลฎีกาได้ทำคำพิพากษาเสร็จแล้ว ศาลฎีกาจะสั่งคำร้องของโจทก์อย่างไร

คำตอบ มีคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๑๒๔/๒๕๖๒

ที่ดินที่โจทก์ยื่นคำขอคุ้มครองชั่วคราวในระหว่างฎีกายังมีชื่อ น. เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์อยู่ แม้จำเลยที่ ๑ เป็นบุตรของ น. อันเป็นทายาทโดยธรรมลำดับที่ ๑ ที่มีสิทธิรับมรดกในฐานะทายาทโดยธรรม แต่ทายาทอาจเสียสิทธิในการรับมรดกได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๙๙ วรรคสอง ประกอบกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๕๕ บัญญัติว่า ในการยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวตามมาตรา ๒๕๔ (๑) ต้องให้เป็นที่พอใจของศาลว่าจำเลยตั้งใจจะยกย้ายทรัพย์สินของตนให้พ้นจากอำนาจศาล แต่ตามคำร้องของโจทก์เป็นเพียงการคาดคะเนว่าจำเลยที่ ๑ จะทำการเปลี่ยนแปลงทางทะเบียน เท่านั้น ทั้งศาลฎีกาได้ทำคำพิพากษาเสร็จแล้ว หากศาลฎีกาจะส่งสำนวนไปให้ศาลชั้นต้นไต่สวนคำร้องก่อนก็จะทำให้คดีนี้ล่าช้า ศาลฎีกาให้ยกคำร้องขอคุ้มครองชั่วคราวของโจทก์

คำถาม ศาลวินิจฉัยความผิดของจำเลย โดยรับฟังพยานหลักฐานโจทก์ในชั้นไต่สวนมูลฟ้องตามที่คู่ความแถลงร่วมกันชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๑๗๓/๒๕๖๓

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับในขณะศาลชั้นต้นสืบพยานโจทก์และจำเลย บัญญัติว่า “ในกรณีที่คู่ความตกลงกัน

ศาลอาจออนุญาตให้ถือเอาบันทึกคำเบิกความพยานในชั้นไต่สวนมูลฟ้องเป็นคำเบิกความพยานในชั้นพิจารณา โดยพยานไม่ต้องเบิกความใหม่หรือให้พยานเบิกความตอบคำถามค้านของจำเลยไปทันทีได้ เว้นแต่ในข้อหาความผิดที่กฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างต่ำจำคุกตั้งแต่ห้าปีขึ้นไปหรือโทษสถานที่หนักกว่านั้น" ซึ่งความผิดที่โจทก์ทั้งสองฟ้องจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ มีอัตราโทษจำคุกไม่เกินสองปีไม่เข้าข่ายยกเว้นตอนท้ายของบทบัญญัติดังกล่าว คดีนี้โจทก์ทั้งสองสืบพยานชั้นไต่สวนมูลฟ้องศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่าคดีมีมูล ในชั้นพิจารณา ศาลชั้นต้นจดยางานกระบวนการพิจารณาว่า คู่ความร่วมมือกันแถลงว่าสำหรับพยานโจทก์ปาก อ. บ. และโจทก์ที่ ๒ ได้เบิกความไว้ในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง ขออนุญาตศาลให้ถือเอาบันทึกคำเบิกความพยานในชั้นไต่สวนมูลฟ้องเป็นคำเบิกความพยานในชั้นพิจารณา ศาลอนุญาต ดังนี้ ศาลอุทธรณ์ย่อมมีอำนาจนำบันทึกคำเบิกความในชั้นไต่สวนมูลฟ้องมาเป็นคำเบิกความในชั้นพิจารณาได้ตามบทบัญญัติมาตรา ๒๓๗ วรรคสอง การที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยความผิดของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ โดยรับฟังพยานหลักฐานโจทก์ทั้งสองในชั้นไต่สวนมูลฟ้องจึงชอบแล้ว

คำถาม การค้นในที่รโหฐานโดยมีเหตุอันควรเชื่อว่าทรัพย์สินอาจถูกยักย้าย ซุกซ่อน ทำลายหรือเปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิมทั้งเจ้าของยินยอมให้ตรวจค้นและเป็นผู้นำเจ้าพนักงานตำรวจตรวจค้นด้วยตนเองต้องมีหมายค้นหรือไม่

คำตอบ คำพิพากษาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษานิติฎีกาที่ ๑๔๗๔/๒๕๖๓

จำเลยซึ่งดำรงตำแหน่งปลัดอำเภอเรียกเอาเงินจาก จ. เพื่อไม่ดำเนินคดีแก่ จ. จำเลยย่อมตกอยู่ในฐานะบุคคลผู้กระทำความผิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ากระทำความผิดตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๑๓/๒๕๕๙ ข้อ ๒ วรรคสอง ด้วยมีพฤติการณ์ข่มขืนใจให้ผู้อื่นจ่ายอมมอบเงินโดยทำให้กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อเสรีภาพของ จ. อันเป็นผลให้ร้อยตรี ส. ในฐานะเจ้าพนักงานป้องกันและปราบปรามดำเนินการแก่จำเลยตามอำนาจหน้าที่ภายใต้คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๑๓/๒๕๕๙ ซึ่งเป็นกฎหมายพิเศษที่ตราขึ้นในภาวะบ้านเมืองไม่ปกติได้ ทั้งการตรวจค้นเป็นการปฏิบัติหน้าที่ต่อเนื่องทันทีภายหลังมอบจำเลยให้แก่พนักงานสอบสวนเชื่อมโยงให้เห็นว่าเป็นการกระทำโดยมีเหตุอันควรเชื่อว่าทรัพย์สินภายในสถานที่ทำงานและในบ้านจำเลยอาจถูกยักย้าย ซุกซ่อน ทำลายหรือเปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิมได้ ร้อยตรี ส. จึงมีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายในการเข้าไปเพื่อตรวจค้นสถานที่ทำงานและภายในบ้านจำเลยแม้จะเป็นเวลากลางคืนหลังพระอาทิตย์ตกดินได้โดยไม่ต้องมีหมายค้น ทั้งจำเลยยังยินยอมให้ตรวจค้นแต่โดยดีโดยเป็นผู้นำให้เจ้าพนักงาน

ทำการตรวจค้นด้วยตนเอง การค้นของร้อยตรี ส. กับพวกจึงชอบด้วยกฎหมาย อาวุธปืนของกระสุนปืน และกระสุนปืนของกลางที่พบยอมใช้เป็นพยานหลักฐานรับฟังลงโทษจำเลยได้

คำถาม คดีอาญาแผ่นดินหากไม่มีคำร้องทุกข์ พนักงานสอบสวนจะมีอำนาจสอบสวน และพนักงานอัยการจะมีอำนาจฟ้องหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๘๙๐/๒๕๖๑

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๑ ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเว้นแต่จะมีคำร้องทุกข์ตามระเบียบก็เฉพาะแต่คดีความผิดต่อส่วนตัว หรือความผิดอันยอมความได้เท่านั้น เมื่อความผิดฐานกระทำชำเราเด็กอายุยังไม่เกินสิบสามปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๗ วรรคสาม และฐานกระทำอนาจารแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๙ วรรคแรก เป็นคดีอาญาแผ่นดินมิใช่เป็นคดีความผิดต่อส่วนตัวหรือความผิดอันยอมความได้ พ. จะเป็นผู้เสียหายหรือจะร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนหรือไม่ พนักงานสอบสวนย่อมมีอำนาจสอบสวนจำเลยได้โดยชอบอยู่แล้ว ฉะนั้น ไม่ว่า พ. จะเป็นผู้เสียหายหรือไม่ มีอำนาจร้องทุกข์หรือไม่ ก็ไม่ทำให้ผลคดีเปลี่ยนแปลงไปแต่อย่างใด ฎีกาของจำเลยในข้อนี้แม้เป็นปัญหาข้อกฎหมายแต่ไม่เป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการวินิจฉัยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง, ๒๕๒ ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๓๑๕/๒๕๖๓ ความผิดตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๙ (๑), ๑๐๔ ทวิ เป็นความผิดที่กระทำต่อรัฐ ไม่ใช่ความผิดต่อส่วนตัว พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนได้ แม้จะไม่มีคำร้องทุกข์ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๑ พนักงานอัยการย่อมมีอำนาจฟ้องต่อศาลได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๔ (๑), ๑๒๐ โดยมีต้องคำนึงว่าผู้ร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีจะเป็นผู้ใด หรือผู้ร้องทุกข์ได้รับมอบอำนาจจากผู้เสียหายที่แท้จริงหรือไม่

ขอให้นักศึกษาทุกคนสอบได้เป็นเนติบัณฑิต

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์
บรรณาธิการ